

L'efecte destructor de la pluja àcida

Distints ajuntaments de les comarques pròximes a l'Ebre presentaran aviat una querella contra Endesa, propietària de la central tèrmica d'Andorra, a Terol, responsable de la destrucció de milers d'hectàrees de bosc.

Joan Josep Carot

Els alcaldes d'aquests disset municipis consideren que Endesa és la causant de la pluja àcida que contamina actualment unes cinquanta mil hectàrees d'arbres, trenta mil de les quals són bàsicament pins i, la resta, carrasques. El diputat socialista a les Corts valencianes Ximo Puig coincideix amb els afectats. «Nosaltres —ha manifestat a EL TEMPS— volem deixar ben clar amb aquesta querella criminal que la central tèrmica d'Andorra és la culpable de la contaminació que ha destruït els nostres grans boscos». «Sabem —continua Ximo Puig— que serà difícil demostrar la causalitat d'aquesta deforestació accelerada, entre altres coses, perquè les estacions d'amidament de la contaminació que hi ha en aquestes comarques són precisament d'Endesa».

Els primers símptomes de debilitament de la massa forestal que ocupa el centre dels Països Catalans aparegueren el 1982. L'11 de juliol del 1984 —com a primera mesura de les tres administracions afectades (generalitats valenciana i catalana i govern central)— es creava la Comissió de Seguiment de la situació ambiental de les comarques dels Ports, el Baix i l'Alt Maestrat, la Matarranya, el Montsià, el Baix Ebre i la Terra Alta, que ha fet d'aleshores ençà tot un seguit d'estudis i programes de vigilància, a fi de trobar-ne una solució. «Em pense —ha assegurat Ximo Puig— que la gestió d'aquesta comissió ha estat, si més no, positiva, però és difícil que en el seu si s'arribi a una solució definitiva del problema». Tanmateix, els alcaldes d'aquestes

comarques no estan molt satisfets amb la gestió que ha dut a terme.

Francesc Blasco Ortí, alcalde de Morella, un dels municipis més afectats, és en aquest sentit contundent: «És inacceptable que encara a hores d'ara l'administració no haja dit oficialment qui és el culpable de la pluja àcida, quan tothom ho sap». Aquest és un dels motius perquè han decidit de presentar la querella criminal per delictes ecològic. Com que no es reconeix oficialment el causant de la contaminació, «ens impedeixen que puguem reclamar les corresponents indemnitzacions».

«El darrer informe de l'Institut Noruec d'Investigacions Aèries —recorda Ximo Puig— diu que els fums del cimerol passen pels boscos afectats i concreta que és una zona on es concentra un risc important per a la població forestal; això demostra amb tota claredat que ja no són uns indicis com fins ara, sinó una realitat». Cal tenir en compte també que els serveis forestals de la Generalitat valenciana descarten totalment que la causa de la destrucció dels boscos siga biològica.

Durant aquests darrers dies, els advocats dels damnificats han recollit tota la documentació referent a la contaminació que provoca la pluja àcida, amb tot tipus de dades, informes i testimonis, que acompanyaran la denúncia que es presentarà probablement per la via penal i per la civil. Mentrestant, totes les corporacions municipals d'aquestes comarques han anat celebrant plens extraordinaris per aprovar la presentació de la querella criminal i han demanat l'adhesió dels municipis catalans i els aragonesos també afectats.

«Delicte ecològic»

Protegir la salut pública

Hem parlat amb l'advocat dels disset ajuntaments querellants —Benjamí Casany—, perquè ens explique la figura jurídica del «delicte ecològic» a la qual aquests s'han acollit:

«El bé protegit per aquesta figura és la salut pública, i recull una orientació de tipus col·lectiu d'una major sensibilitat respecte als temes que afecten el medi ambient, fet que és molt important pel que representa de majoria d'edat de la nostra societat en aquests temes.

El delicte requereix una infracció dels reglaments que protegeixen el medi ambient, i cal aclarir que tenir una autorització no implica automàticament respectar aquests reglaments.

Un aspecte molt interessant de llei orgànica de 1983 que introdueix aquesta figura jurídica és deixar al jutge unes facultats molt grans, ja que el text és prou imprecís. Això permet que una pressió social important pugui influir sobre el procés.»

Casany està gestionant diverses causes relacionades amb delictes d'aquest tipus en el seu despatx professional i es mostra confiat respecte al procés contra la Tèrmica d'Andorra, que compta amb l'antecedent d'un procés semblant contra la central de Cercs (Berguedà). □

Benjamí Casany, advocat dels ajuntaments querellants.

A principi del 1983, es van observar els primers símptomes de danys i debilitaments rars de la massa forestal d'un ampli territori que comprén els Ports de Morella, el Maestrat, el Baix Aragó i els ports de Tortosa-Beseit. Els serveis d'Icona detectaren que els pins s'assecaven d'una manera totalment estranya. Com a conse-

qüència immediata, l'any passat, en lloc de talar mil arbres —quantitat normal per temporada—, se n'hagueren de talar quinze mil, només a la comarca dels Ports.

Per a molts habitants de les poblacions d'aquestes comarques la venda de la fusta dels pins i les carrasques és l'única font d'ingressos de què disposen i, des del 1984, han de tallar els arbres ràpidament, perquè són atacats pels efectes devastadors de la pluja àcida, que els destrueix a poc a poc. Això ha produït unes pèrdues econòmiques molt elevades, perquè ha comportat una disminució del preu de la fusta en el mercat. Per a l'alcalde de Morella, la situació és «veritablement catastròfica».

Els serveis d'Icona en un informe que presentaren a principi del segon trimestre d'enguany reconeixien que els danys solament a les comarques del País Valencià arribaven ja a les onze mil hectàrees, on es comptabilitzaven 47.962 arbres morts i 20.000 seriosament afectats. Pel que fa a les comarques de Terol, també de parla catalana, el problema no hi és tan important, segons Icona, i la zona dançada és d'unes mil hectàrees.

A l'esquerra, efectes de la pluja àcida. A la dreta, l'alcalde de Morella, Francesc Blasco.

NOVETATS EN LLIBRES

ISRAEL, ESTAT COLONIAL?

Maxime Rodinson.
Alliberament, 17

Un tema sempre actual: conflicte palestino-israelià.

EDICIONS DE LA MAGRANA

QUADERN DE BONAIRE

Vicent Andres Estellés

Un nou i extraordinari llibre de prosa. Segons Parcerisas, «Estellés converteix aquí l'escriptura, en especial l'evocació paisatgística, en un goig dels sentits.»

EDITORIAL EMPÚRIES

L'AEROPORT

Philippe Dupasquier
Col·lecció LLOCS DE TREBALL

Un llibret de 20 pàgines il·lustrades, amb un text molt senzill que engresca els infants a veure què passa en aquest lloc de treball.

BARCANOVA

EL QUADERN DE JÚLIA

Rosa Serrano
Tercer llibre de lectura

GREGAL LLIBRES

ESPARTAC

Howard Fast
El Cangur, 87, 312 pàgs.

La millor novel·la d'Howard Fast, convertida més tard en una gran pel·lícula d'Stanley Kubrick.

Edicions 62

L'ILLA DE MAIANS

Quim Monzó
Col·lecció Mínima de Butxaca, núm. 18.

Aquest és el tercer llibre de contes que l'autor publica a Quaderns Crema.

EDICIONS DELS QUADERNS CREMA

STRESS

Anònim

«La Cuca al Cau», 208 pàgs. Nou títol de l'única col·lecció eròtica catalana. Divuit relats eròtico-negres que faran caure la bava de plaer i luxúria a sadomasoquistes i personal afí. No apte per a «milícies» i bestiar semblant.

EL LLAMP

RECERQUES-17

Història, Economia, Cultura. Revista interdisciplinària d'història moderna i contemporània.

CURIAL EDICIONS CATALANES

ELS QUADERNS DE LA DONA D'EN MARC

Anònim

«La Cuca al Cau», 114 pàgs. Per fi la Marqueta se'n destapa i ens explica les seves memòries. Tot això ben amanit en un cap de setmana del gener passat.

EL LLAMP

DICCIONARI PORTUGUÈS-CATALÀ

Els diccionaris de l'Enciclopèdia. De venda en llibreries.

ENCICLOPEDIA CATALANA

Tanmateix, les pèrdues podrien ser importants si el fum carregat de sofre cau sobre les plantacions de presseguers, abundants en aquesta zona. Els estudis realitzats fins ara a les comarques de l'Ebre afectades, especialment el Montsià, el Baix Ebre i la Terra Alta, són parcials i encara no s'ha determinat el total d'hectàrees fetes malbé. Ací el problema adquireix una nova dimensió perquè la zona té unes reserves faunístiques rellevants.

L'alcalde d'Alfara de Carles (el Baix Ebre), Josep Lluís Centelles, ha manifestat reiteradament que, si no s'aplica una solució immediata, «d'aquí a pocs anys poden desaparèixer les espècies de cabres hispàniques, d'un dels únics llocs de la península on encara en queden».

Entre els mesos de gener i febrer es preveu que Icona presente un nou informe amb els danys complets que ha produït la pluja àcida, on se n'avaluen les pèrdues ecològiques i econòmiques, tenint en compte —com ha dit Ximo Puig— que és molt difícil d'avaluar en diners la mort d'un gran bosc.

La pluja àcida està formada pels derivats del sofre i del nitrogen, que, quan entren en contacte amb el sol i la humitat ambiental, formen unes solucions diluïdes d'àcid nítric i àcid sulfúric, que destrueixen la vegetació d'un ecosistema. El debilitament i la destrucció dels boscos afectats han fet que l'administració realitzi tot un seguit d'estudis que «no han permès, malgrat els indicis, establir, qualitativament i quantitativament, la participació de les emissions de la central tèrmica d'Andorra en el desencadenament del procés que ha produït els danys».

La construcció de la central tèrmica d'Andorra fou autoritzada pel Ministeri d'Indústria el 20 de juny del 1974, i els troba en funcionament des del 1979. S'integra de tres grups de 350 megavats cadascun, que es componen d'una caldera, una turbina i una torre de refrigeració. Aquestes torres tenen una alçada de 107 metres i un diàmetre de base de 85 metres. Per a reduir les emissions de contaminants atmosfèrics, la tèrmica té aparells electrostàtics i un fumeral de 343 metres, que augmenta la dispersió atmosfèrica dels gasos. Això, tanmateix, segons els ecologistes, facilita l'àrea de desplaçament i és la causa que provoca que, amb l'ajuda dels corrents d'aire, la contaminació es trasllade uns seixanta quilòmetres cap al nord-est. □

LLIBRERIA TRES I QUATRE

Pérez Bayer, 11. Tel. 352 91 10. 46002-València